ВНУТРІШНЄ РЕГУЛЮВАННЯ ПОСЛУГ

Обґрунтування, потенційні економічні вигоди, практики в регіональних торговельних угодах

ПІДСТАВИ ТА МЕТА ПЕРЕГОВОРІВ

За минуле десятиліття торгівля послугами значно зросла і за наявними оцінками становить приблизно половину світової торгівлі. У той же час у звіті СОТ про світову торгівлю за 2019 рік відображено, що витрати на торгівлю послугами приблизно вдвічі вищі, ніж витрати на торгівлю товарами. Значна частина цих витрат обумовлена розбіжностями у регуляторних нормах, а також непрозорими правилами та обтяжливими процедурами.

Члени СОТ мають право здійснювати регулювання своїх секторів послуг для досягнення цілей їх внутрішньої політики. Тим не менш, Генеральна угода про торгівлю послугами (ГАТС) визнає, що такі норми можуть впливати на торгівлю послугами.

У рамках Спільної ініціативи СОТ з внутрішнього регулювання послуг, відкритого та всеосяжного процесу, група з понад 60 членів СОТ зобов'язалась розробити дисципліни з метою пом'якшення небажаних наслідків, які обмежують торгівлю, стосовно ліцензійних вимог та процедур, кваліфікаційних вимог та процедур та технічних стандартів.

Члени СОТ можуть працювати над покращенням регуляторних процесів при реалізації будь-яких цілей регуляторної політики, яких вони намагатимуться досягнути. Дисципліни з належної практики нормативного регулювання справді сумісні з різноманітними регуляторними системами та підходами.

Дисципліни також узгоджуються з міжнародними інструментами належної практики нормативного регулювання, такими як Рекомендації ОЕСР щодо політики та управління у сфері нормативного регулювання, Комплексний контрольний перелік регуляторних реформ АТЕС-ОЕСР, та Глобальні індикатори нормативного регулювання Світового Банку.

Багато членів СОТ різного рівня розвитку вже застосовують ці інструменти для розробки власних внутрішніх регуляторних реформ. Впровадження дисциплін у рамках СОТ може посприяти просуванню та зміцненню національних реформ, у той же час підтримуючи зростання внутрішніх секторів послуг.

Члени СОТ, які беруть участь у Ініціативі, представляють понад 70% глобальної торгівлі послугами. Така значна участь дозволить забезпечити широке застосування дисциплін у всьому світі. Дисципліни стануть важливим орієнтиром для країн, які мають на меті проведення внутрішніх регуляторних реформ.

"Прозорість має вирішальне значення у сприянні торгівлі. Процедури можуть бути складними та тривалими з поважних причин, але немає вагомих причин для їх незрозумілості та непрозорості. Надання інформації сприяє зростанню ефективності процедур та зменшенню торговельних витрат, призводячи до передбачуваності транскордонних ділових операцій з точки зору фінансових та часових витрат."

Making Regional Integration Work – Company Perspectives on Non-Tariff Measures in Arab States (2018), International Trade Centre (ITC)

"Оскільки конкурентоспроможність у сфері послуг часто залежить від сформованої політики та регуляторної практики, потенціал зростання може бути прискорений шляхом більш широкої участі приватного сектору в національних, регіональних та міжнародних процесах розробки політики."

COMESA Business Council (2020)

"Компанії скаржилися, що отримання, заповнення та подання великої кількості офіційних документів, необхідних для проведення торговельних операцій, вимагає значної кількості часу та ресурсів, які в іншому випадку можуть бути спрямовані на розвиток та розширення бізнесу. У звіті рекомендується здійснити перегляд усіх документів з метою упорядкування та зменшення кількості форм, які використовуються компаніями-експортерами та імпортерами."

Indonesia: Company Perspectives - Country Report (2016), International Trade Centre (ITC)

СПІЛЬНА ІНІЦІАТИВА СОТ З ВНУТРІШНЬОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОСЛУГ: КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ

ХТО?

У 2017, 59 членів СОТ підписали Спільну Заяву Міністрів (WT/MIN(17)/61), у якій вони підтвердили свою прихильність просуванню переговорів щодо внутрішнього регулювання послуг.

У другій Спільній Заяві Міністрів (WT/L/1059), опублікованій у 2019, підписанти зобов'язались завершити переговори до дванадцятої Конференції міністрів СОТ. Крім тих членів СОТ, які вже заявили про свою прихильність досягненню результатів[1], багато інших активно беруть участь у дискусіях.

Ініціатива залишається відкритою, прозорою та всеосяжною. Усі члени СОТ можуть брати участь у будь-якій стадії процесу. Наразі переговори перебувають на просунутій стадії, і найімовірніше, що найближчим часом буде забезпечено їх успішне завершення.

ЩО?

Дисципліни застосовуються до заходів щодо ліцензійних вимог та процедур, кваліфікаційних вимог та процедур та технічних стандартів, що впливають на торгівлю послугами. Основна увага в дисциплінах приділяється заходам, тісно пов'язаним з процесом отримання дозволу на надання послуги. Вони спрямовані на те, щоб існуючі зобов'язання щодо доступу до ринку та національного режиму не зводились нанівець непрозорими та складними процедурами авторизації.

Запропоновані дисципліни з внутрішнього регулювання – Огляд

ПРОЗОРІСТЬ

- Публікувати і надавати доступ до інформації, необхідної для відповідності вимогам та процедурам авторизації, у тому числі за допомогою електронних засобів;
- Запровадити належні механізми реагування на запити, що надходять від постачальників послуг;
- Залучати заінтересовані сторони шляхом публікації запропонованих законів і правил; можливість надання коментарів заінтересованими сторонами та зобов'язання щодо розгляду отриманих зауважень.

ПРАВОВА ВИЗНАЧЕНІСТЬ І ПЕРЕДБАЧУВАНІСТЬ

- Встановити орієнтовні терміни обробки заявок;
- Своєчасно здійснювати обробку заявок;
- Надавати інформацію про стан обробки заявок;
- Дозволити заявникам виправлення незначних недоліків у неповних заявках та визначити додаткову необхідну інформацію;
- Інформувати заявників про причини відхилення заявок та дозволити їх повторне подання;
- Забезпечити набуття чинності авторизацією без зайвої затримки;
- Забезпечити розумний час між публікацією законів та нормативних актів і датою необхідного дотримання постачальниками послуг.
- Проводити іспити у розумні часові інтервали.

ЯКІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СПРОЩЕННЯ

- Забезпечити необхідність звернення заявника до одного компетентного органу для отримання авторизації;
- Дозволити подання заявок у будь-який час протягом року або, принаймні, передбачити розумні періоди часу для їх подання;
- Приймати електронні заявки та завірені копії документів;
- Забезпечити, що плата за авторизацію є обґрунтованою, прозорою та сама по собі не обмежує надання послуг;
- Підтримувати професійні органи, які бажають налагодити діалог з питань визнання професійної кваліфікації;
- Забезпечити прийняття рішень компетентними органами незалежно від постачальників послуг;
- Консолідувати актуальну інформацію на єдиному спеціалізованому веб-порталі;
- Розробка технічних стандартів шляхом відкритих та прозорих процесів;
- Вживати заходи на основі об'єктивних та прозорих критеріїв;
- Забезпечити, що процедури є неупередженими і адекватними та не перешкоджають виконанню вимог для отримання авторизації;
- Забезпечити недискримінацію заходами чоловіків та жінок.

Дисципліни забезпечують внутрішню гнучкість задля збереження простору для врахування відмінностей у можливостях і підходах членів СОТ у сфері регулювання, наприклад, дозволяючи учасникам виконувати певні зобов'язання "настільки, наскільки це можливо", або просто "заохочуючи" їх до певних дій.

Дисципліни застосовуються у тих секторах, де учасники мають специфічні зобов'язання у Розкладах специфічних зобов'язань ГАТС. Для членів передбачено можливість добровільно розширити сферу застосування дисциплін на додаткові сектори.

Дисципліні з внутрішнього регулювання та простір для проведення торговельної політики членів СОТ

- Дисципліни не обмежують право учасників на регулювання у досягненні цілей внутрішньої політики.
- Дисципліни не зосереджуються на сутності самого регулювання та в основному обмежуються процедурами отримання дозволу на надання послуг.
- В учасників залишається право застосовувати будь-які обмеження щодо доступу до ринку та національного режиму, які внесені до Розкладів зобов'язань ГАТС.

Учасники переговорів, що розвиваються, можуть відкласти застосування специфічних положень в секторах, у яких вбачаються труднощі з імплементацією.

Використання перехідних періодів дозволятиме їм внести будь-які необхідні корективи у свої внутрішні механізми регулювання.

Найменш розвинені учасники переговорів не зобов'язані впроваджувати дисципліни до виходу з категорії НРК та можуть встановити перехідні періоди на цей період.

ЯК?

Учасники домовились включити остаточний перелік дисциплін до відповідних Розкладів зобов'язань ГАТС як "додаткові зобов'язання" відповідно до статті XVIII ГАТС. Стаття XVIII ГАТС дозволяє членам СОТ вести переговори стосовно зобов'язань щодо заходів, які стосуються питань кваліфікації, стандартів або ліцензування.

Дисципліни будуть доповнювати існуючі специфічні зобов'язання, взяті на себе учасниками у відповідних Розкладах ГАТС. Вони не зачіпатимуть будь-які існуючі права та обов'язки відповідно до ГАТС чи будь-яких інших угод СОТ.

Дисципліни стануть обов'язковими лише для тих членів СОТ, які внесуть їх до своїх Розкладів зобов'язань ГАТС. Вони застосовуватимуться на основі режиму найбільшого сприяння, а отже до постачальників послуг усіх членів СОТ будуть ставитися однаково.

[1] Албанія, Аргентина, Австралія, Бразилія, Великобританія, Гонконг, ЄС, Ізраїль, Ісландія, Казахстан, Канада, Китай, Китайський Тайбей, Колумбія, Республіка Корея, Коста-Ріка, Ліхтенштейн, Мексика, Маврикій, Республіка Молдова, Нігерія, Нова Зеландія, Норвегія, Парагвай, Перу, Північна Македонія, Російська Федерація, Сальвадор, Королівство Саудівська Аравія, Таїланд, Туреччина, Україна, Уругвай, Чилі, Чорногорія, Швейцарія та Японія.

ОГЛЯД ПОТЕНЦІЙНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИГОД ДИСЦИПЛІН З ВНУТРІШНЬОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Імплементація дисциплін з внутрішнього регулювання може призвести до покращення економічних показників

Визнаючи важливу роль добре функціонуючої регуляторної системи та сприятливого середовища для комерційної діяльності у полегшенні торгівлі послугами, кілька членів СОТ поступово провели внутрішні регуляторні реформи для раціоналізації процедур авторизації, покращення їх прозорості та передбачуваності. Багато аспектів цих реформ охоплюються дисциплінами, розробленими у рамках Ініціативи. Ця тенденція також включає країни з нижчим рівнем доходів, багато з яких запровадили нові та інноваційні регуляторні заходи як частину своїх національних стратегій розвитку (дивіться блок 1 нижче).

Рисунки 1 і 2 нижче пов'язують імплементацію дисциплін, розроблених ініціативою, із обсягом торгівлі послугами та, відповідно, участі у глобальних ланцюгах створення вартості. Нижчі бали, що прямують до нуля, свідчать про існування більшої кількості норм з внутрішнього регулювання у національній регуляторній системі (зокрема, вищий рівень їх імплементації). І навпаки, вищі бали, що прямують до одиниці, свідчать про меншу кількість дисциплін у національній регуляторній системі (зокрема, нижчий рівень їх імплементації).

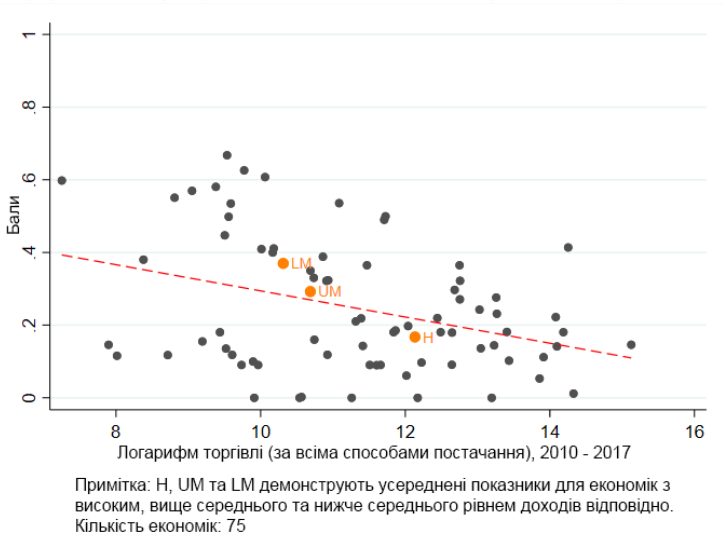
Там, де передбачено більше дисциплін, спостерігається тенденція до зростання торгівлі послугами

На Рисунку 1 нахил червоної лінії вказує на те, що імплементація дисциплін позитивно пов'язана з торгівлею послугами (за усіма чотирма способами постачання).

Скорочення бюрократичних процедур в регуляторній системі може допомогти у створенні нових можливостей у торгівлі послугами для постачальників усіх розмірів та жінок-підприємців.
Особливо це може принести користь мікро-, малим та середнім підприємствам (ММСП), які, як правило, менш підготовлені для орієнтації у непрозорих та витратних вимогах і процедурах. Збільшення обсягу торгівлі послугами має вирішальне значення для економічного зростання та розвитку.

Послуги створюють робочі місця, забезпечують ефективний розподіл ресурсів, сприяють підвищенню конкурентоспроможності фірм та диверсифікації ефективності економік. Оскільки послуги роблять внесок для всієї економіки, підвищення ефективності сектору послуг може опосередковано покращити ефективність усіх інших галузей економіки, включаючи виробництво та сільське господарство. Завдяки підвищенню ефективності та продуктивності вітчизняних секторів послуг, здатність

Рисунок 1: Взаємозв`язок між імплементацією дисциплін з внутрішнього регулювання та обсягами торгівлі послугами

Примітка: H, UM та LM демонструють усереднені показники для економік з високим, вище середнього та нижче середнього рівнем доходів відповідно.
Кількість економік: 75

фірм, що надають послуги, конкурувати на міжнародних ринках також може зрости. Економіки, що впроваджують дисципліни з внутрішнього регулювання до своїх регуляторних систем, як правило, активніше беруть участь у міжнародній торгівлі послугами.

БЛОК 1 – ПОРТАЛ ПОСЛУГ ЛАОСУ

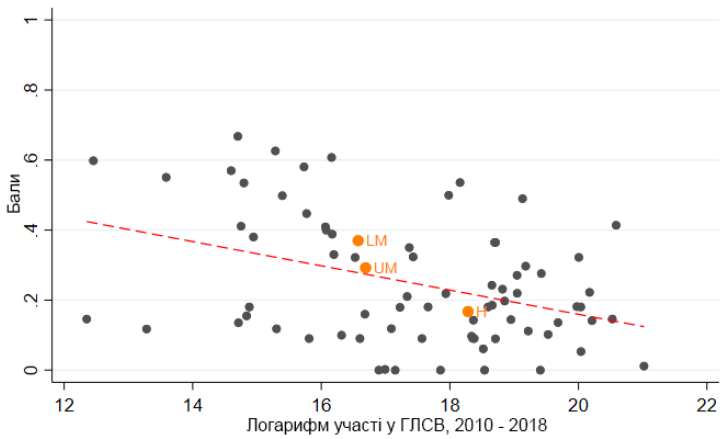
Портал послуг Лаосу спрямований на розширення доступу до інформації та участі у розробці та запровадженні торговельних заходів щодо торгівлі послугами. Він узагальнює корисну інформацію для тих, хто прагне надати послугу, в тому числі про закони та положення, вимоги, процедури та форми заявок. Також на веб-сайті існує можливість зареєструватись для отримання новин та регулярних сповіщень.
Джерело: http://www.laoservicesportal.gov.la/

Там, де має місце більша кількість дисциплін з внутрішнього регулювання, участь у глобальних ланцюгах створення вартості (ГЛСВ), як правило, більша

На Рисунку 2 нахил червоної лінії вказує на те, що імплементація дисциплін позитивно пов'язана з участю в ГЛСВ.

Участь у ГЛСВ свідчить про підвищення можливостей до інтеграції в глобальну економіку, що дозволяє фірмам, у т.ч. малим та середнім, приєднуватися до міжнародних виробничих мереж. Економічні вигоди пов'язані з підвищенням продуктивності, вдосконаленням продукції та диверсифікацією експорту. За рахунок підвищення конкурентоспроможності внутрішнього сектора послуг ГЛСВ можуть особливо підтримати країни з рівнем доходу нижче середнього у досягненні цілей розвитку. З метою максимізації вигоди від участі у ГЛСВ надзвичайно важливим є впорядкування процедур авторизації, а також підвищення прозорості та передбачуваності нормативно-правової бази.

Рисунок 2: Взаємозв`язок між імплементацією дисциплін з внутрішнього регулювання та участю в глобальних ланцюгах створення вартості

Примітка: H, UM та LM демонструють усереднені показники для економік з високим, вище середнього та нижче середнього рівнем доходів відповідно.
Участь у ГЛСВ є сумою іноземної доданої вартості у власному експорту країни, а також внутрішньої доданої вартості в експорті інших країн.
Кількість економік: 74

ТРЕНДИ В РЕГІОНАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОДАХ (РТУ)

Має місце суттєва подібність дисциплін із внутрішнього регулювання, включених до складу останніх РТУ, та дисциплін, розроблених Спільною ініціативою СОТ

Рисунок 3: Члени СОТ, розглянуті РТУ яких містять дисципліни з внутрішнього регулювання

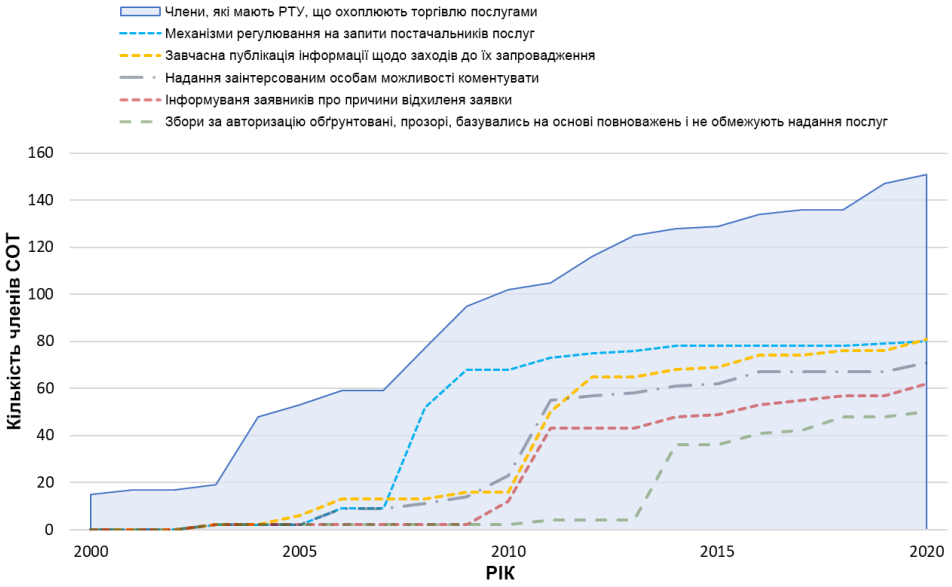

Рисунок 4: Відсоток членів СОТ серед розглянутих РТУ, що містять дисципліни з внутрішнього регулювання, за рівнем доходів

За останні 15 років РТУ щодо послуг вийшли за рамки зняття кількісних обмежень та дискримінаційних заходів, пов'язаних з міжнародною торгівлею послугами. Зараз вони все частіше стосуються регуляторних бар'єрів та заохочують раціональне управління ринками послуг. Завдяки встановленню зобов'язань щодо внутрішнього регулювання РТУ можуть зробити національні регуляторні середовища більш прозорими та передбачуваними. Це може посприяти підвищенню конкурентоспроможності та диверсифікації економіки, а отже стимулюватиме економічне зростання та розвиток.

Станом на 2020 рік понад 70% членів СОТ уклали принаймні одну РТУ, що включає положення щодо внутрішнього регулювання, які виходять за рамки ГАТС. У той час, коли бізнес вимагає більш прозорої та передбачуваної нормативної бази з внутрішнього регулювання, кілька останніх РТУ, включаючи ті, які приймаються країнами з нижчим рівнем доходу, відповідають викликам практичного характеру, які впливають на торговельні можливості бізнесу (дивіться блок 2 нижче).

Все частіше зобов'язання з внутрішнього регулювання в РТУ стосуються трьох основних аспектів: (i) прозорості, напр. публікації та доступності актуальної інформації постачальникам послуг; (ii) визначеності та передбачуваності, напр. нормативних та процедурних контрольних показників для використання компетентними органами при розгляді заявок про отримання авторизації для надання послуг; (iii) якості та сприяння регулюванню, напр. заходи, спрямовані на запровадження та розповсюдження належної регуляторної практики. Подібно до дисциплін, розроблених у рамках Ініціативи, положення з внутрішнього регулювання в РТУ не перешкоджають виконанню основних вимог, які регулятори можуть розробляти та впроваджувати для досягнення цілей внутрішньої політики.

БЛОК 2 – РАДА ТИХООКЕАНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА (PTEC): ДОСЛІДЖЕННЯ БІЗНЕСУ ЩОДО ПЕРЕШКОД У ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ

У 2016 році PTEC провела опитування регіональної політики, що стосується бізнесу, урядів, науковців, засобів масової інформації та громадянського суспільства. Існувала загальна думка, що найбільш обтяжливими бар'єрами для торгівлі послугами є відсутність прозорості, багаторівневість бюрократії та відсутність передбачуваності: 63% респондентів вважали відсутність прозорості серйозною або дуже серйозною перешкодою для торгівлі послугами, порівняно з 54% урядових респондентів. PTEC порадив урядам розробити комплекс регуляторних принципів, які застосовуватимуться у різних секторах, що сприятиме посиленню конкуренції та стимулюванню економічного зростання.

Джерело: PECC International Secretariat, State of the Region 2016-2017 (2016).